

EIROPAS PUSGADA TEMATISKĀ FAKTU LAPA

CĪŅA PRET AGRESĪVU NODOKĻU PLĀNOŠANU

1. IEVADS

Agresīva nodokļu plānošana (ANP) ir situācija, kad nodokļu maksātāji samazina savas nodokļu saistības, izmantojot mehānismus, kuri var būt likumīgi, taču ir pretrunā attiecīgo tiesību aktu nolūkam. ANP ietver nodokļu sistēmas nepilnību un dažādu nodokļu sistēmu neatbilstību izmantošanu. Tā var arī novest pie dubultas nodokļu neuzlikšanas vai dubultas nodokļu atskaitīšanas.

Ir būtiski cīnīties pret ANP, lai garantētu ieņēmumus no nodokļiem, kas nepieciešami publiskiem ieguldījumiem, izglītībai, veselības aprūpei un sociālajai palīdzībai, lai nodrošinātu taisnīgu sloga sadali un saglabātu nodokļu maksātāju morālos standartus attiecībā uz nodokļiem, un, visbeidzot, lai izvairītos no uzņēmumu konkurences izkropļojumiem.

ES ir veikusi vairākus pasākumus, lai cīnītos pret ANP, tostarp pieņēmusi Nodokļu apiešanas novēršanas direktīvu (ATAD) un ATAD 2, kas paredz pasākumus hibrīdneatbilstību novēršanai¹ attiecībā uz ārpusvienības valstīm.

Lai uzlabotu nodokļu pārredzamību, Padome pieņēma Komisijas priekšlikumu par automātisku informācijas apmaiņu attiecībā uz nodokļu nolēmumiem, kas tika sākta 2017. gada otrajā pusē. Padome arī

¹ Hibrīdneatbilstības pasākumi izmanto atšķirības divu vai vairāku jurisdikciju nodokļu režīmos, kas tiek piemēroti vienībai, vai tiesību aktu instrumentos, lai panāktu nodokļu dubulto neuzlikšanu.

pieņēma Komisijas priekšlikumu par automātisku informācijas apmaiņu attiecībā uz pārskatiem, kas veikti par katru valsti saistībā ar starptautiskiem uzņēmumiem. Šī automātiskā apmaiņa tiks sākta 2018. gadā. 2017. gada jūnijā Komisija pieņēma priekšlikumu par noteikumiem, kas paredz starpniekiem obligāti izpaust informāciju par agresīvām nodokļu plānošanas shēmām. Pēdējā laikā Rīcības kodeksa² ietvaros ir atcelti vai grozīti vairāki "patentlodziņa" režīmi³. 2017. gada decembrī bija jāpabeidz izstrādāt sarakstu ar jurisdikcijām ārpus ES, kuras nodokļu nolūkos nesadarbojas. Visbeidzot, kopējā konsolidētā uzņēmumu ienākuma nodokļa bāze⁴, par kuru Komisija atkārtoti sāka iniciatīvu 2016. gadā, piedāvātu visaptverošu risinājumu peļņas novirzīšanas jautājumam, taču tā joprojām tiek apspriesta.

² Rīcības kodekss attiecībā uz uzņēmējdarbības nodokļiem tika izstrādāts 1997. gadā, lai noteiktu kaitnieciskus nodokļu pasākumus, kuri pārmērīgi ietekmē uzņēmējdarbības veikšanas vietu Savienībā. Kodekss nav juridiski saistošs instruments, taču tam neapšaubāmi ir politisks spēks. Pieņemot šo kodeksu, dalībvalstis ir apņēmušās atturēties no jaunu, kaitniecisku nodokļu pasākumu ieviešanas un grozīt tos tiesību aktus vai prakses, kuri ir uzskatāmi par kaitnieciskiem, ņemot vērā Kodeksa principus.

³ "Patentlodziņa" režīms ir īpašs nodokļu režīms ieņēmumiem no intelektuālā īpašuma.

⁴ Kopējā konsolidētā uzņēmumu ienākuma nodokļa bāze (KKUINB) ir vienots noteikumu kopums uzņēmumu ar nodokli apliekamās peļņas aprēķināšanai ES.

Neraugoties uz šiem panākumiem, pārrobežu ANP dēļ valdības joprojām zaudē ievērojamas ieņēmumu summas. Turklāt, tā kā nodokļu apiešana notiek pārrobežu līmenī un dalībvalstu ekonomikas ir integrētas, spēkā esošie noteikumi ir jāpiemēro koordinēti.

2. NODOKĻU POLITIKAS PROBLĒMAS, AR KURĀM SASKARAS DALĪBVALSTIS

2.1. ANP ekonomiskās sekas

2.1.1. Nodokļu ieņēmumu zaudējumi

Nodokļu apiešana katru gadu rada zaudējumus vairāku miljardu euro apmērā. Ir aplēsts, ka ieņēmumu zaudējumi, kas radušies no peļņas novirzīšanas ES iekšienē, Eiropas Savienībā veido aptuveni EUR 50–70 miljardus⁵. Tas atbilst 17 % no uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) ieņēmumiem (2013. gadā) un 0,4 % no IKP (apakšējā robeža). Valstīs, kurās nodokļa bāze ir novājināta, valdības ir spiestas palielināt ieņēmumus no citiem nodokļiem, lai izvairītos no situācijas, kad tiek nodrošināts mazāks ieņēmumu apjoms izaugsmi veicinošām reformām un pārdalei.

ANP prakses vienā teritorijā rada negatīvu sekundāru ietekmi citās teritorijās. Peļņas novirzīšana uz vienu dalībvalsti vai caur to, rada nodokļa bāzes zaudējumus citai dalībvalstij. Pat tad, ja dažu atsevišķu dalībvalstu nodokļu ieņēmumi pieaug tāpēc, ka peļņas novirzīšana palielina nodokļu bāzi, Savienībai kopumā ir acīmredzami nodokļu ieņēmumu zaudējumi.

2.1.2. Nevienlīdzīgi konkurences apstākļi

ANP arī rada nevienlīdzīgus konkurences apstākļus starp tiem uzņēmumiem, kuriem izdodas izvairīties no tiem piemēroto nodokļu maksāšanas, un citiem uzņēmumiem, kuriem nav pieejamas tādas pašas pārrobežu nodokļu plānošanas iespējas

⁵ Skatīt R. Dover, B. Ferrett, D. Gravino, E. Jones un S. Merler pētījumu (2015.).

(galvenokārt vietējiem un/vai mazākiem uzņēmumiem). Pētījumi liecina, ka valstīs, kurās ir augsti nodokļi, starptautiski uzņēmumi nodokļos samaksā par aptuveni 30 % mazāk nekā līdzīgi vietējie uzņēmumi⁶.

Nesen veikts pētījums parāda, ka uzņēmumi, kuri nodarbojas ar agresīvu nodokļu plānošanu, gūst iespējami būtisku faktisko nodokļu samazinājumu, radot zaudējumus sabiedrībai⁷. Starptautiski uzņēmumi, kas nodarbojas ar nodokļu plānošanu, gūst konkurences priekšrocības izmaksu ziņā, kas ļauj tiem iegūt plašākas tirgus daļas un palielināt šķēršļus citu uzņēmumu ienākšanai tirgū, tādējādi kaitējot tiem. Ir pierādīts, ka pastāv saikne starp nodokļu plānošanu un augstāku uzcenojumu un lielāku nozares koncentrāciju⁸. Tas var radīt neatbilstoši augstas patēriņa cenas.

2.1.3. Taisnīguma trūkums un ietekme uz nodokļu maksātāju morālajiem standartiem

Starptautisko uzņēmumu īstenotā ANP negatīvi ietekmē arī "parastā" nodokļu maksātāju morālos standartus. Tie, kuri ievēro savas saistības un attiecīgi maksā nodokļus, uzskata ANP par sabiedriskā līguma pārkāpumu. Informācija par negodīgām praksēm varētu mudināt citus nodokļu maksātājus pārstāt ievērot savas nodokļu saistības. Nesenie skandāli ir radījuši sabiedrības neapmierinātību nodokļu apiešanas jautājumā. Turklāt saistībā ar ANP radītie ieņēmumu zaudējumi var ietekmēt sociālos izdevumus, piemēram, piekļuvi kvalitatīviem izglītības, veselības aprūpes vai sociālās palīdzības pakalpojumiem, un pārdali. Savukārt tas pastiprina nevienlīdzību un var izraisīt vēl lielāku sociālo neapmierinātību.

2.2. Galvenie ANP mehānismi

ANP tiek īstenota, izmantojot trīs galvenos mehānismus: i) parāda novirzīšanu, kad tiek izmantots iekšējais

⁶ Skatīt P. Egger, W. Eggert un H. Winner pētījumu (2010.).

⁷ Skatīt Eiropas Ekonomisko pētījumu centra (ZEW) dokumentu (2016.).

⁸ Skatīt ESAO ziņojumu (2015.), 181. lpp.

parāds, lai mākslīgi novirzītu peļņu no augstu nodokļu jurisdikcijas uz zemu nodokļu jurisdikciju; ii) **intelektuālā īpašuma tiesību un nemateriālo aktīvu stratēģisku izvietojumu**, kad nemateriālie aktīvi, kuri ir ļoti mobili, tiek mākslīgi pārvietoti uz zemu nodokļu jurisdikcijām, un iii) **transfertcenu (jaunprātīgu) izmantošanu**, kad uz augstu nodokļu jurisdikcijas nodokļu bāzes rēķina tiek mākslīgi palielinātas zemu nodokļu jurisdikciju nodokļu bāzes⁹. Papildus šīm galvenajām struktūrām starptautiski uzņēmumi var savā labā izmantot divpusēju nodokļu līgumu noteikumus, lai samazinātu nodokļus un dividendžu atgūšanas izmaksas (izdevīgākās valsts izvēle).

2.3. Galvenie ANP indikatori

2.3.1. ANP tiesību aktu indikatori

ANP indikatori izriet no noteiktiem nodokļu noteikumiem vai to neesības.

Noteikumu par jaunprātīgas izmantošanas novēršanu neesība

Šis indikatoru kopums attiecas uz tādu noteikumu neesību, kuru mērķis ir cīnīties pret nodokļu apiešanu. **Piemēram, noteikumi par jaunprātīgas izmantošanas novēršanu ir šādi: procentu atskaitīšanas ierobežojumu un nepietiekamas kapitalizācijas noteikumi un noteikumi par kontrolētiem ārvalstu uzņēmumiem.** Procentu atskaitīšanas ierobežojumu un nepietiekamas kapitalizācijas noteikumu mērķis ir apgrūtināt tādu mākslīgu parādu shēmu izmantošanu, kuras izstrādātas nodokļu samazināšanai, un noteikumu par kontrolētiem ārvalstu uzņēmumiem mērķis ir novērst peļņas novirzīšanu uz valsti ar zemiem nodokļiem vai bez tiem. Ir vērts norādīt, ka Nodokļu apiešanas novēršanas direktīva, kuru Padome pieņēma 2016. gada jūlijā un kura stāsies spēkā 2019. gadā, paredz — ar dažiem izņēmumiem — procentu atskaitīšanas ierobežojumu noteikumus un noteikumus

par kontrolētiem ārvalstu uzņēmumiem visām ES dalībvalstīm.

Pasīvie indikatori

Šis indikatoru kopums attiecas uz tādiem nodokļu noteikumiem, kuri paši neveicina vai nemudina izmantot kādu ANP struktūru, taču tie ir nepieciešami, lai attiecīgā ANP struktūra darbotos. **Viens atbilstošs piemērs ir nodokļu ieturējums.** Nodokļi galvenokārt netiek ieturēti tāpēc, lai novērstu dubultu nodokļu uzlikšanu. Tomēr noteiktos apstākļos tas var arī atvieglot agresīvu nodokļu plānošanu. Nodokļu ieturējums liedz, nesamaksājot nodokļus, novirzīt peļņu uz ārpusvienības valsts jurisdikciju, tādējādi apgrūtinot vai kavējot agresīvu nodokļu plānošanu, lai gan šādas prakses rezultātā var tikt uzlikti dubulti nodokļi vai noteiktas apgrūtināšanas prasības šādas situācijas novēršanai.

Aktīvie indikatori

Daži nodokļu režīmi var veicināt vai atvieglot agresīvas nodokļu plānošanas struktūru izmantošanu. Lai izdarītu secinājumus par nodokļu noteikumu saistību ar ANP praksēm, tie ir jāizvērtē, pamatojoties uz katru atsevišķu gadījumu. Veicot šādu novērtējumu, ir sīki jāanalizē nodokļu noteikumu reālais saturs un piemērošana, ņemot vērā, kādā mērā nodokļu noteikumiem tiek nodrošināta aizsardzība, piemēram, ar noteikumiem par jaunprātīgas izmantošanas novēršanu.

2.3.2. ANP ekonomiskie indikatori

Pastāv vairāki ekonomiskie indikatori, kurus var izmantot, lai atklātu pierādījumus par ANP praksēm. Piemēram, valstīm, kuras tiek izmantotas ANP struktūrās, parasti ir (pārmērīgi) liela finanšu plūsma. Tādēļ ir būtiski aplūkot, vai pastāv iespējama nesakritība starp finanšu darbībām un reālām saimnieciskām darbībām. Ar to saistītie indikatori ir kopējie ārvalstu tiešie

⁹ Lai labāk izprastu, kā starptautiski uzņēmumi strukturē savas nodokļu apiešanas shēmas, skatiet *Ramboll Management Consulting* un *Corit Advisory* pētījumu (2015.).

ieguldījumi¹⁰ (ĀTI), īpašam nolūkam dibinātu sabiedrību ĀTI un īpašas finanšu ienākumu plūsmas, piemēram, dividendžu, procentu un/vai autoratlīdzību plūsmas, kas izteiktas kā procentuāla daļa no IKP.

ĀTI atspoguļo pārrobežu ieguldījumus starp saistītiem uzņēmumiem. Lai gan ĀTI tieši nenorāda uz nodokļu apiešanu, daļa no šiem ieguldījumiem var būt veikti, lai īstenotu nodokļu apiešanas prakses. Autoratlīdzības plūsmas atspoguļo intelektuālā īpašuma un nemateriālo aktīvu lokalizāciju. Citi saistītie indikatori ir uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi, kas izteikti kā procentuāla daļa no IKP, divpusējas importa cenu novirzes¹¹ un izdevīgākās valsts izvēle.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi, kas izteikti kā procentuāla daļa no IKP, parāda, ka dažas valstis spēj gūt īpaši augstus ieņēmumus no uzņēmumu ienākuma nodokļa.

Divpusējās importa cenu novirzes ļauj noteikt, vai preces cena ir noteikta pārāk augstu vai pārāk zemu. Dažās valstīs ir vērojama tendence importēt vienādus starpproduktus par atšķirīgām cenām, dažās valstīs — par lētākām cenām (jo īpaši tad, ja uzņēmumi atrodas valstīs ar zemiem nodokļiem), un dažās valstīs — par dārgākām cenām (jo īpaši tad, ja uzņēmumi atrodas valstīs ar augstiem nodokļiem). Tas var norādīt uz transfertcenu nepareizu noteikšanu un liecināt par nodokļu bāzes samazināšanu dažās no valstīm, kurās ir augsti nodokļi.

¹⁰ Ārvalstu tiešie ieguldījumi ir tāds starptautisko ieguldījumu veids, kurā sabiedrība, kas ir vienas valsts rezidente (tiešais ieguldītājs), iegūst ilgstošas intereses uzņēmumā, kas ir citas valsts rezidents (tiešo ieguldījumu uzņēmums), tostarp izmantojot īpašam nolūkam dibinātu sabiedrību — juridisku personu, kura izveidota ierobežotu, specifisku vai īslaicīgu mērķu izpildei. Tiešo ieguldījumu uzņēmums ir sabiedrība, kurā tiešajam ieguldītājam pieder vismaz 10 % parasto akciju vai balsstiesību (vai līdzvērtīgas tiesības neinkorporētā uzņēmumā).

¹¹ Tās ir produktu vidējās cenas novirzes, uz kurām attiecas divpusējās tirdzniecības plūsmas (starp divām valstīm).

Izdevīgākās valsts izvēles indikatori atspoguļo faktu, ka, izmantojot dažādus līgumus, ir iespējams samazināt dividendžu atgūšanas izmaksas. Tā vietā, lai tiešā veidā veiktu ieguldījumus saņēmējvalstī, starptautiskie uzņēmumi novirza ieguldījumus caur trešo valsti, lai savā labā izmantotu tos līguma noteikumus, kas nepastāv starp ieguldījuma saņēmējvalsti un ieguldītāja piederības valsti.

Lai gan neviens no indikatoriem pats par sevi nenodrošina neapstrīdamu cēloņsakarību attiecībā uz agresīvu nodokļu plānošanu, tos var izmantot kā daļu no pierādījumiem, kuri liecina par ANP struktūras esību.

3. POLITISKIE INSTRUMENTI NODOKĻU POLITIKAS PROBLĒMU RISINĀŠANAI

Dalībvalstis var apkarot nodokļu ļaunprātīgu izmantošanu, nostiprinot tiesisko regulējumu un veicot reformas tādos valstu režīmos, kuri padara iespējamu ANP, kā arī uzlabojot sadarbību un pārredzamību. Ir svarīgi arī attīstīt nodokļu saistību izpildes kultūru. Šajā sadaļā galvenā uzmanība tiek pievērsta pirmajam aspektam, t. i., tiesiskā regulējuma nostiprināšanai un valstu režīmu reformai, īstenojot stingrus nodokļu apiešanas novēršanas noteikumus, grozot noteikumus, kuri var netieši veicināt ANP, un pievēršoties valstu režīmiem, kuri atvieglo ANP.

3.1. Tādu stingru noteikumu īstenošana, kuru mērķis ir novērst nodokļu apiešanu

Kā paskaidrots iepriekš, noteikumu par ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu tiešais mērķis ir apturēt ANP struktūru izmantošanu. Ir steidzami jāīsteno noteikumi par ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu. Lai gan ar ATAD 2019. gadā¹² tiks ieviesti pieci ļaunprātīgas izmantošanas novēršanas noteikumi, šobrīd konkrētās dalībvalstīs šādi

¹² Daži noteikumi tiks piemēroti citā datumā.

noteikumi nepastāv, tādēļ ES nav aizsargāta pret ANP praksēm.

3.2. Tādu noteikumu grozīšana, kurus var izmantot ļaunprātīgi un kuri padara iespējamu ANP

Nodokļu ieturēšana attiecībā uz trešām valstīm – ja tā tiktu īstenota pienācīgi – varētu būt efektīvs instruments ANP apkarošanai. Nodokļu ieturēšanu īsteno katrs dalībvalsts pati katram atsevišķam finanšu plūsmas veidam (procentiem, dividendēm un autoratlīdzībai).

3.3. Pievēršanās valstu nodokļu režīmiem, kas atvieglo ANP

Eiropas pusgads sniedz iespēju pievērsties tām valstu nodokļu praksēm, kuras veicina vai atvieglo pārrobežu ANP, bet kuras ir sarežģīti novērst ar pašreizējiem instrumentiem (piemēram, direktīvām vai rīcības kodeksiem).

4. PAŠREIZĒJĀ STĀVOKĻA PĀRSKATS

4.1. Tādu stingru noteikumu īstenošana, kuru mērķis ir novērst nodokļu apiešanu

Turpmāk norādītajā tabulā ir sniegts pārskats par divu veidu **noteikumu par ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu** – procentu atskaitīšanas ierobežojumu noteikumu un nepietiekamas kapitalizācijas noteikumu – **neesību** dalībvalstīs. Ar *ATAD* tiek ieviesti noteikumi par ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu, tostarp noteikumi par kontrolētiem ārvalstu uzņēmumiem un procentu atskaitīšanas ierobežojumu noteikumi. Tomēr attiecībā uz procentu atskaitīšanas ierobežojumu noteikumiem dalībvalstīs, kurām ir vienlīdz efektīvi vietējie noteikumi, var atlikt *ATAD* ietvertos procentu atskaitīšanas ierobežojumu noteikumu īstenošanu līdz 2024. gadam.

1. tabula. Pārskats par nodokļu apiešanas novēršanas noteikumiem, kas nav iekļauti dalībvalstu tiesību aktos, 2017. g.

	BE	BG	CY	EE	HR	LU	MT	NL	RO	SI	AT	CZ	IE	LV	LT	PL	SK	DE	EL	FI	HU	PT	FR	IT	SE	UK	DK	ES
Procentu atskaitīšanas ierobežojumu noteikumi vai nepietiekamas kapitalizācijas noteikumi	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Noteikumi par kontrolētiem ārvalstu uzņēmumiem	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

Avots: Ramboll Management Consulting un Corit Advisory (2015.).

4.2. Tādu noteikumu grozīšana, kurus var izmantot ļaunprātīgi un kuri padara iespējamu ANP

Dažām dalībvalstīm nav izveidoti tādi nodokļu ieturējuma noteikumi attiecībā uz trešām valstīm, kas

varētu aizsargāt to nodokļu sistēmas pret ANP praksēm, kurās tiek izmantotas procentu, dividendu un/vai autoratlīdzību plūsmas. Savukārt citās dalībvalstīs šādi noteikumi jau pastāv.

2. tabula. Nodokļu ieturējums ES dalībvalstīs attiecībā uz trešo valstu jurisdikcijām, 2017. g.

	HU	MT	CY	EE	LU	NL	IE	UK	AT	DE	FI	SE	BE	BG	CZ	DK	EL	ES	FR	HR	IT	LT	LV	PL	PT	RO	SI	SK
Autoratlīdzības	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Procenti	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dividendes	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Avots: ZEW (2016.), ar atjauninātu informāciju atbilstīgi valstu reformām.

Piezīmes:

1) iepriekš redzamajā tabulā ir ietvertas valsts nodokļa ieturējuma likmes, t. i., likmes, kuras ir paredzētas valsts uzņēmumu ienākuma nodokļa tiesību aktos. Tādējādi tā neatspoguļo nodokļa ieturējuma likmes, kas paredzētas nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanas līgumos;

2) krustiņš nozīmē, ka dalībvalsts nepiemēro nodokļa ieturējumu (kas pārsniedz 0 %).

4.3. Pievēršanās valstu nodokļu režīmiem, kas atvieglo ANP

Dažas dalībvalstis ir īstenojušas pasākumus, lai pielāgotu savus "patentlodziņa" režīmus atbilstoši Projekta par nodokļu bāzes samazināšanu un peļņas novirzīšanu¹³ 5. pasākumam, kā tas tika apstiprināts Rīcības kodeksā attiecībā uz uzņēmējdarbības nodokļiem.

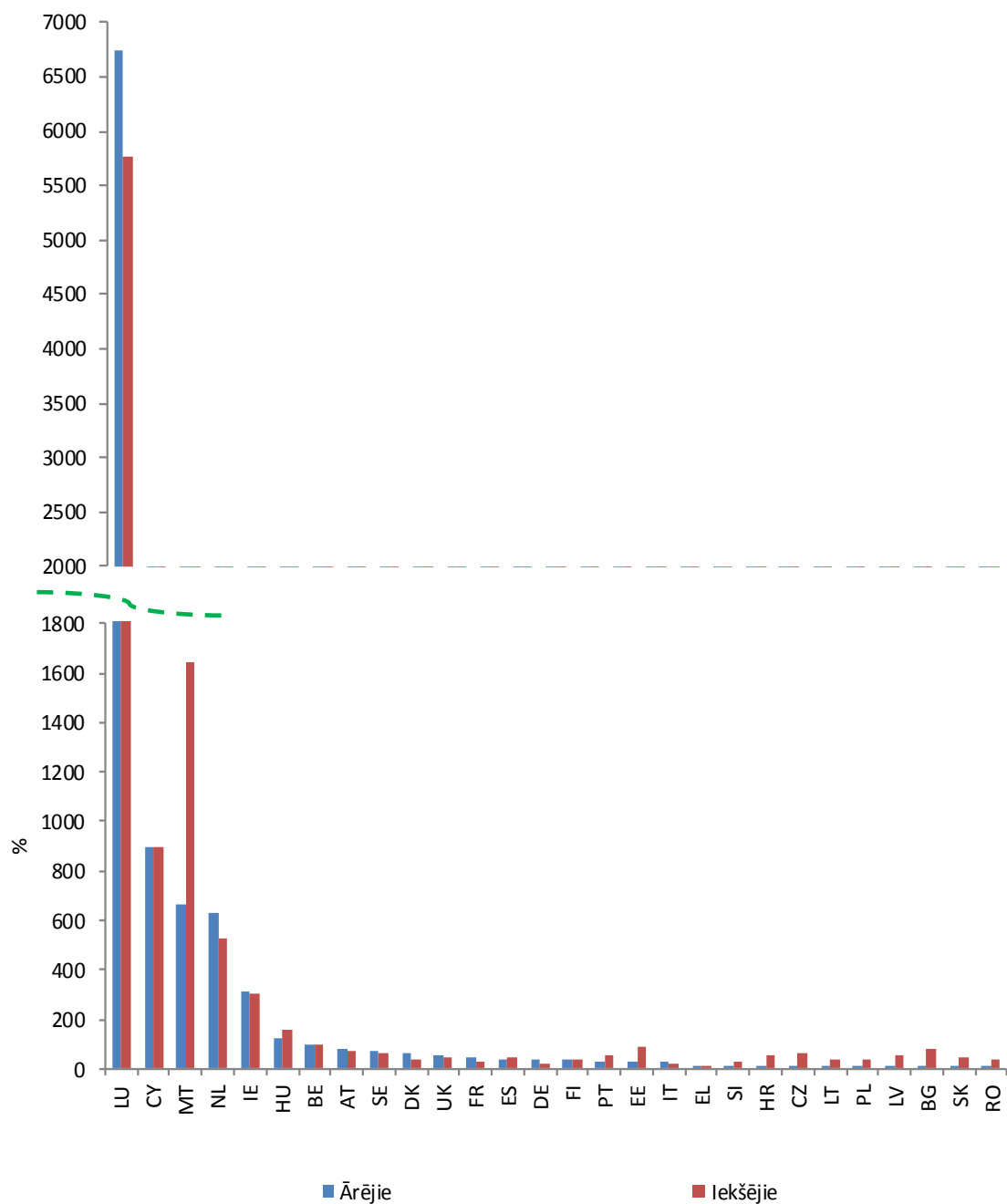
Joprojām ir svarīgi pārskatīti dažu valstu režīmus, lai novērstu, ka starptautiskie uzņēmumi izmanto ANP. Iepriekš minētajā Ramboll 2015. gada pētījumā ir identificēti vairāki šādi noteikumi un to pārsvars dalībvalstīs. Tomēr pirms secinājumu izdarīšanas par nodokļu noteikumu saistību ar ANP praksēm tie ir jāizvērtē, pamatojoties uz katru atsevišķu gadījumu.

4.4. Pārskats par jaunākajiem ANP ekonomiskajiem indikatoriem

Turpmāk norādīti jaunākie dati par dažiem galvenajiem ekonomiskajiem indikatoriem.

¹³ Projekts par nodokļu bāzes samazināšanu un peļņas novirzīšanu (BEPS), kuru vada G20 / ESAO, paredz virkni pasākumu, lai cīnītos pret nodokļu plānošanas stratēģijām, kas izmanto nodokļu noteikumu nepilnības un neatbilstības ar mērķi mākslīgi novirzīt peļņu uz vietām, kurās ir zemi nodokļi vai to nav vispār un kurās vērojama neliela apjoma saimnieciskā darbība vai tās nav vispār.

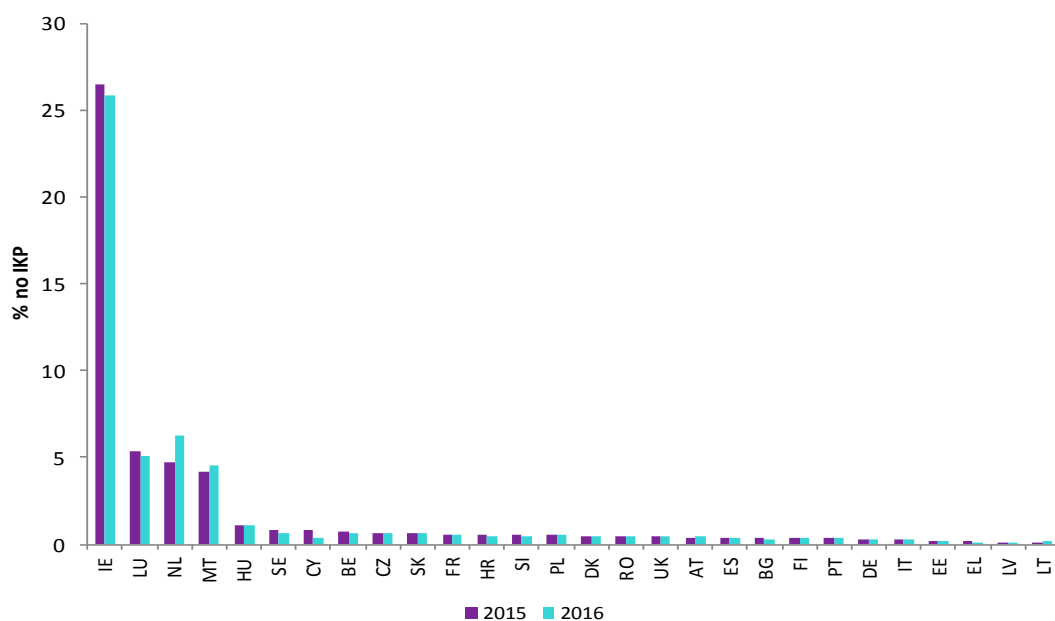
1. diagramma. Ārvalstu tiešo ieguldījumu (ĀTI) pozīcijas, kas izteiktas kā procentuāla daļa no IKP, 2015. g.

Avots: Eiropas Komisija (gaidāmais pētījums), Eurostat.

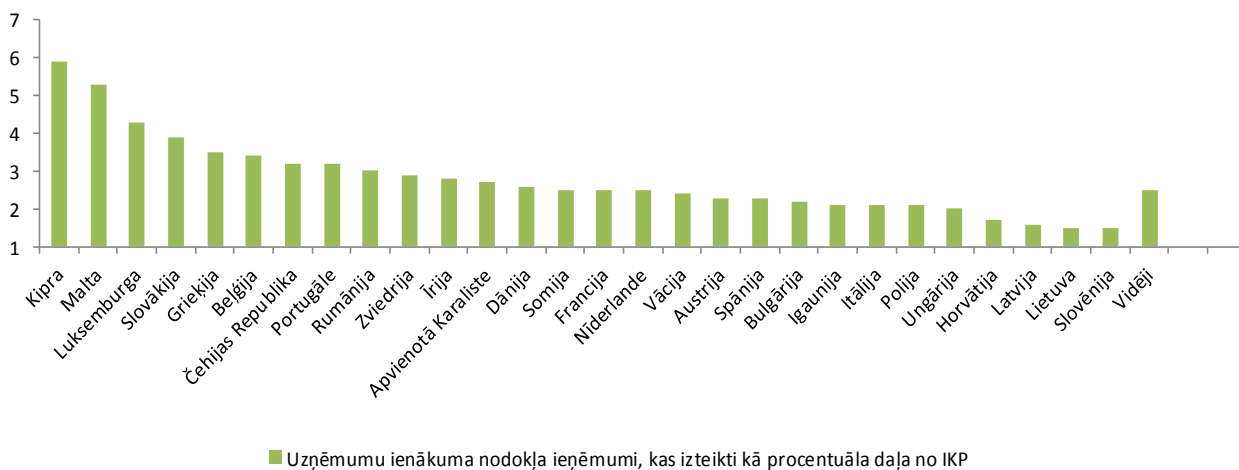
Piezīmes: 1) iekšējie ĀTI jeb tiešie ieguldījumi ekonomikā, par kuru ziņo, (DIRE) ir ieguldījumi, kurus veic ārvalstnieki uzņēmumos, kas ir rezidenti ekonomikā, par kuru ziņo. Ārējie ĀTI jeb tiešie ieguldījumi ārvalstīs (DIA) ir ieguldījumi, ko veic attiecīgajā valstī rezidējošas sabiedrības saistītajos uzņēmumos, kuri atrodas ārvalstīs; 2) ĀTI krājumi (jeb pozīcijas) norāda ieguldījumu vērtību perioda beigās.

2. diagramma. Par intelektuālā īpašuma (IĪ) izmantošanu veiktās maksas (debets), kas izteiktas kā procentuāla daļa no IKP

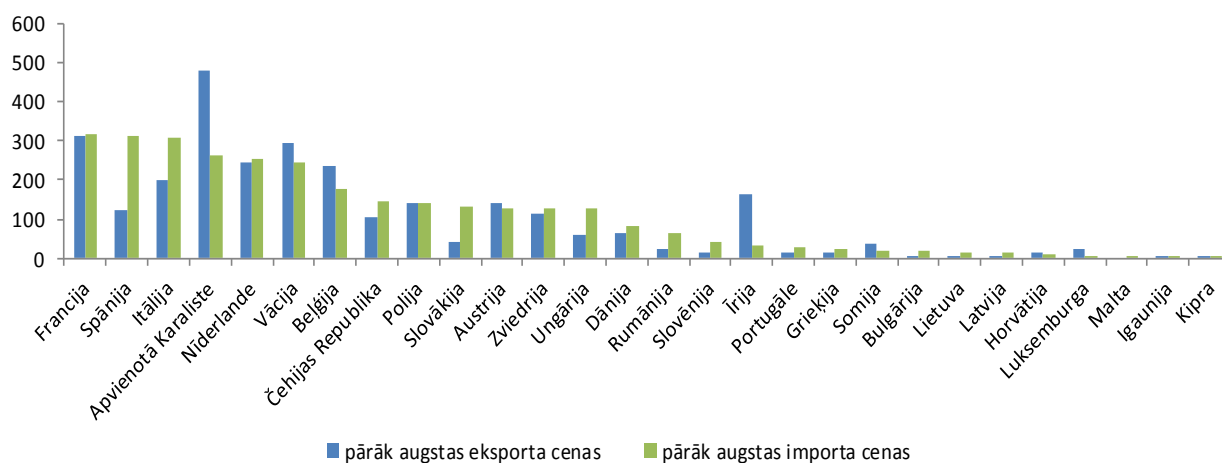
Avots: Eiropas Komisija (gaidāmais pētījums), Eurostat.

3. diagramma. Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi, kas izteikti kā procentuāla daļa no IKP, 2015. g.

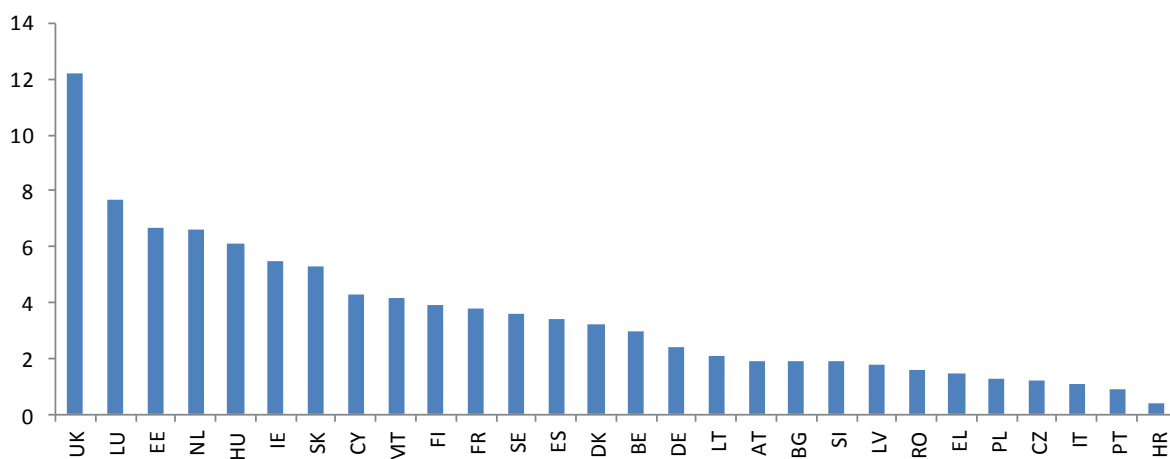
Avots: Eiropas Komisija (2017.).

4. diagramma. Divpusējās cenu novirzes, 2015. g.

Avots: IHS (gaidāmais dokuments).

5. diagramma. Izdevīgākās valsts pievilcīgums: centralitātes indekss

Avots: Van't Riet, M., un Lejour, A. (2017.), IHS (gaidāmais dokuments).

Piezīmes: centralitātes indekss ir nodokļu optimālo atgūšanas ceļu, kuri ietver attiecīgo valsti, procentuālā daļa no IKP.

5. NODERĪGI INFORMĀCIJAS AVOTI

- *Dover, R., Ferrett, B., Gravino, D., Jones, E., un Merler, S., "Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies in the European Union",* pētījums Eiropas Parlamenta Izpētes dienesta vajadzībām, 2015.
- *Egger, P., Eggert, W., un Winner, H., "Saving Taxes through Foreign Plant Ownership", Journal of International Economics, 81. sēj., 99.–108. lpp., 2010.*
- Eiropas Komisija, "Tax policies in the European Union: 2017 Survey" (tiek gatavots).
- Eiropas Komisija, "Taxation Trends in the European Union: 2017 edition", Luksemburga, 2017.
- *IHS, "Aggressive tax planning indicators" (tiek gatavots).*
- *ESAO, "Measuring and Monitoring BEPS, Action 11 — 2015 Final Report", ESAO / G20 Projekts par nodokļu bāzes samazināšanu un peļņas novirzīšanu, OECD Publishing, Parīze, 2015.*
- *Ramboll Management Consulting un Corit Advisory, "Study on Structures of Aggressive Tax Planning and Indicators", Taxation Papers Nr. 61, 2015.*
- *Van't Riet, M., un Lejour, A., "Optimal Tax Routing: Network Analysis of FDI diversion", CPB Discussion Paper Nr. 349, 2017.*
- *ZEW (Eiropas Ekonomisko pētījumu centrs), "The Impact of Tax Planning on Forward-Looking Effective Tax Rates", Taxation Papers Nr. 64, 2016.*
- Pasākumu kopums nodokļu apiešanas novēršanai
http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/company_tax/anti_tax_avoidance/index_en.htm
- Kopējā konsolidētā uzņēmumu ienākuma nodokļa bāze (KKUINB)
https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/corporate-tax-reform-package_en_en

Datums: 20.11.2017.